

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 71a/2016

privind controlul constituționalității unor prevederi din
Legea nr. 192-XIV din 12 noiembrie 1998 privind Comisia Națională a
Pieței Financiare și Hotărârea Parlamentului nr. 43 din 24 martie 2015
privind revocarea din funcția de președinte al Consiliului de administrație al
Comisiei Naționale a Pieței Financiare
(revocarea din funcție a președintelui CNPF)

CHIȘINĂU

8 iulie 2016

Curtea Constituțională, statuând în componența:

Dl Alexandru TĂNASE, *președinte*,
Dl Aurel BĂIEȘU,
Dl Igor DOLEA,
Dl Victor POPA, *judcători*,
cu participarea dnei Ana Florean, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă la 17 iunie 2016,
Înregistrată la aceeași dată,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 8 iulie 2016 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La 17 iunie 2016, deputații Angel Agache, Iurie Țap, Chiril Lucinschi, Grigore Cobzac și Victor Roșca au adresat Curții Constituționale o sesizare, prin care solicită controlul constituționalității prevederilor art. 15 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 192-XIV din 12 noiembrie 1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare și a Hotărârii Parlamentului nr. 43 din 24 martie 2015 privind revocarea din funcția de președinte al Consiliului de administrație al Comisiei Naționale a Pieței Financiare.

A. Motivele sesizării

2. Motivele sesizării, astfel cum au fost expuse de autorii sesizării, pot fi rezumate după cum urmează.

3. La 8 iulie 2011, prin Hotărârea nr. 132, Parlamentul I-a desemnat pe dl Artur Gherman în calitate de membru și vicepreședinte al Consiliului de administrație al Comisiei Naționale a Pieței Financiare (în continuare – CNPF) pentru un termen de 5 ani.

4. La 12 iulie 2013, prin Hotărârea nr. 178, Parlamentul I-a desemnat pe dl Artur Gherman în funcția de președinte al Consiliului de administrație al CNPF, pe aceeași durată a mandatului atribuit la 8 iulie 2011.

5. La 24 martie 2015, Parlamentul a adoptat Hotărârea nr. 43, prin care a decis revocarea dlui Artur Gherman din funcția de președinte al Consiliului de administrație și respectiv de membru al CNPF în temeiul art. 15 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 192-XIV din 12 noiembrie 1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare.

6. În opinia autorilor sesizării, prevederile art. 15 alin. (1) lit. a) din Legea privind Comisia Națională a Pieței Financiare contravin prevederilor articolelor 1 alin. (3), 4, 7, 8 și 66 lit. j) din Constituție.

7. Invocând neconstituționalitatea art. 15 alin. (1) lit. a) din Legea privind Comisia Națională a Pieței Financiare, autorii susțin că și Hotărârea

Parlamentului nr. 43 din 24 martie 2015 privind revocarea din funcție a dlui Artur Gherman, adoptată în temeiul aceleiași prevederi, contravine normelor constituționale menționate *supra*.

B. Legislația pertinentă

8. Prevederile relevante ale Constituției (republicată în M.O., 2016, nr.78, art. 140) sunt următoarele:

Articolul 1 Statul Republica Moldova

„[...]”

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.”

Articolul 4 Drepturile și libertățile omului

„(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.”

Articolul 7 Constituția, Lege Supremă

„Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.”

Articolul 8 Respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale

„(1) Republica Moldova se obligă să respecte Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele la care este parte, să-și bazeze relațiile cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional.

(2) Intrarea în vigoare a unui tratat internațional conținând dispoziții contrare Constituției va trebui precedată de o revizuire a acesteia.”

Articolul 66 Atribuțiile de bază

„Parlamentul are următoarele atribuții de bază:

[...]”

j) alege și numește persoane oficiale de stat, în cazurile prevăzute de lege;

[...]”

9. Prevederile relevante ale Legii nr. 192-XIV din 12 noiembrie 1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare (republicată în M.O., 2007, nr. 117-126 BIS) sunt următoarele:

Articolul 11

„Membrii Consiliului de administrație sînt desemnați de Parlament pentru un mandat de 5 ani, la propunerea Președintelui Parlamentului, cu avizul prealabil pozitiv al comisiei parlamentare de profil. Fiecare membru al Consiliului de administrație are dreptul la două mandate consecutive.”

Articolul 15

„(1) Revocarea membrilor Consiliului de Administrație se face de Parlament în cazul în care:

a) în urma exercitării neadecvate a atribuțiilor sale sau săvârșirii unor acte ilegale, s-au produs efecte de criză pe piața financiară nebanară;

[...].”

10. Prevederile relevante ale Legii nr. 780-XV din 27 decembrie 2001 privind actele legislative (M.O., 2002, nr. 36-38, art. 210) sunt următoarele:

Articolul 3

Trăsăturile și calitatea actului legislativ

„[...] (2) Actul legislativ trebuie să respecte condițiile legalității, accesibilității, preciziei și, odată intrat în vigoare, este executoriu și opozabil tuturor subiecților de drept.”

Articolul 4

Principiile de bază ale legiferării

„(1) Actul legislativ trebuie să corespundă prevederilor tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, principiilor și normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional, inclusiv legislației comunitare.

[...]

(3) La elaborarea, adoptarea și aplicarea actului legislativ se respectă principiile:

a) oportunității, coerenței, consecvenței și echilibrului între reglementările concurente;

b) consecutivității, stabilității și predictibilității normelor juridice;

c) transparenței, publicității și accesibilității.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorilor sesizării

11. Autorii sesizării consideră că prevederile art. 15 alin. (1) lit. a) din Legea privind Comisia Națională a Pieței Financiare, în temeiul cărora dl Artur Gherman a fost revocat din funcția de președinte al Consiliului de administrație și de membru al CNPF, sunt lipsite de previzibilitate și precizie, motiv pentru care acestea ar contraveni Legii privind actele legislative nr. 780-XV din 27 decembrie 2001.

12. Autorii susțin că nerespectarea Legii privind actele legislative încalcă implicit principiile legalității și securității juridice, consfințite prin prisma cerințelor statului de drept, prevăzut la alin. (3) al articolului 1 din Constituție.

13. Potrivit argumentului suplimentar, invocat de autorii sesizării, lipsa de claritate a dispozițiilor respective contravine și jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, încălcând în consecință articolele 4 și 8 din Constituție.

14. Pe lângă cele enunțate, autorii sesizării pretind că la adoptarea Hotărârii nr. 43 din 24 martie 2015 Parlamentul nu a respectat procedura de revocare, care trebuia să corespundă art. 11 din Legea privind Comisia Națională a Pieței Financiare, încălcând deopotrivă articolele 7 și 66 lit. j) din Constituție. Suplimentar, autorii sesizării susțin că în cadrul ședinței din 24 martie 2015 discuțiile s-au axat pe situația din sectorul bancar, și nu din cel nebancar. Or, potrivit legii, drept temei de revocare constituie producerea unor efecte de criză pe piața financiară nebancară, rezultată din exercitarea neadecvată a atribuțiilor sau săvârșirea unor acte ilegale.

Aprecierea Curții

15. Examinând admisibilitatea sesizării, Curtea constată următoarele.

16. Curtea reține că, în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, articolului 4 alin. (1) lit. a) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și articolului 4 alin. (1) lit. a) din Codul jurisdicției constituționale, Curtea exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și a hotărârilor Parlamentului.

17. Curtea menționează că articolele 25 alin. (1) lit. g) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și 38 alin. (1) lit. g) din Codul jurisdicției constituționale abilitază deputatul în Parlament cu dreptul de a sesiza Curtea Constituțională.

18. Curtea reiterează că prerogativa care i-a fost acordată prin articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție presupune stabilirea corelației dintre normele contestate și textul Constituției, ținând cont de principiul supremației acesteia.

19. Curtea reține că obiectul controlului constituționalității îl constituie art. 15 alin. (1) lit. a) din Legea privind Comisia Națională a Pieței Financiare și Hotărârea Parlamentului nr. 43 din 24 martie 2015 privind revocarea din funcția de președinte al Consiliului de administrație al CNPF.

20. Cu referire la revocarea din funcție a președintelui Consiliului de administrație al CNPF, Curtea relevă următoarele.

21. Potrivit articolului 66 lit. j) din Constituție, Parlamentului îi revine funcția de a alege și numi persoane oficiale de stat, în cazurile prevăzute de lege. În acest context, Curtea menționează că, potrivit normei constituționale invocate *supra*, este necesar a înțelege că revocarea din funcție a acestor persoane urmează a fi efectuată de Parlament în condițiile prevăzute de lege.

22. Dezvoltând normele constituționale, articolul 11 alin. (2) lit. c) din Legea privind actele legislative prevede că hotărârile Parlamentului se adoptă pentru alegerea, numirea, revocarea, destituirea și suspendarea din funcții publice.

23. În jurisprudența sa, Curtea a reținut că actele emise de Parlament, Președintele Republicii Moldova și Guvern referitoare la persoanele oficiale exponente ale unui interes public deosebit, alese sau numite pentru durata mandatului atribuit, **pot face obiect al controlului constituționalității doar sub aspectul formei și procedurii de adoptare** (HCC nr.10 din 16 aprilie 2010). Prin urmare, Curtea verifică doar dacă persoana este eliberată din funcție în **temeiul prevederilor legale** și dacă la adoptarea actului de eliberare s-a întrunit numărul necesar de voturi. **Curtea nu verifică motivele de fapt invocate, care au cauzat eliberarea din funcție a demnitarului pentru un anumit temei legal, or, această competență aparține organului abilitat cu dreptul de numire și destituire.**

24. În speță, Curtea constată că la 8 iulie 2011, prin Hotărârea Parlamentului nr. 132, dl Artur Gherman a fost desemnat în calitate de membru și vicepreședinte al Consiliului de administrație al CNPF pentru un termen de 5 ani, iar la 12 iulie 2013, prin Hotărârea Parlamentului nr. 178, acesta a fost desemnat în funcția de președinte al Consiliului de administrație al CNPF.

25. La 24 martie 2015, în temeiul art. 15 alin. (1) lit. a) din Legea privind Comisia Națională a Pieței Financiare, Parlamentul a adoptat Hotărârea nr.43, prin care a decis revocarea dlui Artur Gherman din funcția de președinte al Consiliului de administrație și respectiv de membru al CNPF.

26. Articolul 22 alin. (3) din Legea nr. 199 din 16 iulie 2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică stipulează că în cazul demnitarului numit încetarea înainte de termen a mandatului are loc prin revocarea sau, după caz, eliberarea din funcție a demnitarului în temeiul actului administrativ al autorității care l-a numit în funcție. Iar potrivit alin. (4) al aceluiași articol, **dispozițiile alin. (3) nu se aplică demnitarilor pentru care legea specială ce reglementează activitatea acestora prevede o altă procedură de încetare a mandatului înainte de termen.**

27. În acest sens, Curtea menționează că temeiurile de revocare din funcție a membrilor Consiliului de administrație al CNPF sunt stabilite exhaustiv în articolul 15 din Legea privind Comisia Națională a Pieței Financiare.

28. Curtea observă că președintele Consiliului de administrație al CNPF **a fost revocat din funcție în temeiul art. 15 alin. (1) lit. a) din lege.** Potrivit acestei prevederi, revocarea membrilor Consiliului de administrație se face de Parlament în cazul în care „*în urma exercitării neadecvate a atribuțiilor sale sau săvârșirii unor acte ilegale, s-au produs efecte de criză pe piața financiară nebancaară*”.

29. Curtea reține că, potrivit art. 11 din lege, membrii Consiliului de administrație sunt desemnați de Parlament pentru un mandat de 5 ani, la propunerea Președintelui Parlamentului, cu avizul prealabil pozitiv al comisiei parlamentare de profil.

30. Astfel, cu referire la alegațiile autorilor sesizării, potrivit cărora la destituirea din funcție a președintelui Consiliului de administrație al CNPF nu a fost prezentat avizul comisiei parlamentare de profil, Curtea reține următoarele.

31. Curtea constată că **propunerea de revocare** din funcție a președintelui Consiliului de administrație al CNPF **a fost prezentată de Președintele Parlamentului și a fost votată cu numărul de voturi necesar adoptării hotărârilor**. În aceste circumstanțe, deși lipsa rapoartelor comisiilor parlamentare de profil reprezintă o omisiune și o neregularitate a procedurilor parlamentare, Curtea reține că **acest fapt nu este în măsură să afecteze votul exprimat în Plenul Parlamentului**.

32. În același timp, ținând cont că mandatul președintelui CNPF a expirat la 8 iulie 2016, Curtea reține că **efectul actului de revocare din funcție este deja consumat**.

33. Referitor la pretinsa neconstituționalitate a art. 15 alin. (1) lit. a) din Legea privind Comisia Națională a Pieței Financiare, sub aspectul calității acestuia, în jurisprudența sa constantă Curtea a subliniat că articolul 23 alin.(2) din Constituție garantează dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle sale, implicând adoptarea de către legiuitor a unor legi accesibile, previzibile și clare. Astfel, pentru a corespunde celor trei criterii de calitate menționate, textul de lege trebuie să fie formulat cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite.

34. În același timp, având în vedere principiul aplicabilității generale a legilor, Curtea Europeană a reținut că formularea acestora nu poate prezenta o precizie absolută. Una dintre tehnicile standard de reglementare constă în recurgerea mai degrabă la categorii generale decât la liste exhaustive. Astfel, numeroase legi folosesc, prin forța lucrurilor, formule mai mult sau mai puțin vagi, a căror interpretare și aplicare depind de practică. Oricât de clar ar fi redactată o normă juridică, în orice sistem de drept, există un element inevitabil de interpretare judiciară, inclusiv într-o normă de drept penal. Nevoia de elucidare a punctelor neclare și de adaptare la circumstanțele schimbătoare va exista întotdeauna. Deși certitudinea în redactarea unei legi este un lucru dorit, aceasta ar putea antrena o rigiditate excesivă, or, legea trebuie să fie capabilă să se adapteze schimbărilor de situație. Rolul decizional conferit instanțelor urmărește tocmai înlăturarea dubiilor ce persistă cu ocazia interpretării normelor (cauza S.W. vs. Regatul Unit, hotărârea din 22 noiembrie 1995).

35. Curtea observă că norma contestată reprezintă unul din temeiurile de revocare din funcție, care presupune exercitarea *neadecvată a atribuțiilor sau săvârșirea unor acte ilegale, care au produs efecte de criză pe piața financiară nebancaară*.

36. Curtea menționează că legea utilizează termeni generici, or, aceasta nu poate să detalieze ce anume constituie un act ilegal în situații particulare. Prin urmare, **ține de competența organului abilitat cu dreptul de numire**

și revocare să aprecieze legalitatea actelor întocmite, precum și consecințele acestora asupra pieței financiare nebancare.

37. Concluzionând cele menționate, Curtea reține că sesizarea este nefondată și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în temeiul articolelor 26 și 31 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale și pct. 28 lit. d) din Regulamentul privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea deputaților Angel Agache, Iurie Țap, Chiril Lucinschi, Grigore Cobzac și Victor Roșca privind controlul constituționalității articolului 15 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 192-XIV din 12 noiembrie 1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare și a Hotărârii Parlamentului nr. 43 din 24 martie 2015 privind revocarea din funcția de președinte al Consiliului de administrație al Comisiei Naționale a Pieței Financiare.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Alexandru TĂNASE

*Chișinău, 8 iulie 2016
DCC nr. 40
Dosarul nr. 71a/2016*